

İsrail Okul Müfredatında Çağdaş Siyonizm

İbrahim Abu Caber

İsrail devletinin eğitim kanununda “örgün eğitimin hedefi; Yahudi kültür bazında eğitim temellerini kurmak, bilimin başarıları, vatan sevgisi ve Yahudi devlet ve halka karşı sadakat olduğu” yer almaktadır.

Eski Ahit (Tevrat, Peygamberler ve Mektubat) başta olmak üzere Yahudi inanç kitapları, onları açıklayan ve tefsir eden hahamların ve Talmud’un tanrısal kitapları (Minşa ve Gemara) ve Midraş, Halaha ve Hegda içerdiği fikir ve inanç temelleri, hüküm, tarihsel ve ahlaki metinler ve Yahudilerin siyasi, sivil ve dinsel kanunları; Siyonist eğitimin dayandığı temeli ve yönünü oluşturmakla beraber içerdiği başlık ve içeriğini uygulamaya yönlendirmektir.

Bu kavramlar, 1897-1951 yılları arasında düzenlenen 23 kongrede Yahudi liderlerin kararlarında vurgulanmıştır. 1951 yılında ilk defa Kudüs’te düzenlenen son kongrede İsrail’e göç meselesi konuşulsa da ana hedef Zion Küresel Krallığını kurmaya ve her ne şekilde olursa dünyaya hâkim olmaya yol açacak planlara çalışmaktı.

Siyonizm, Filistin’de İngiliz mandası döneminden beri, yani İsrail kurulmadan önce, eğitim alanında önderliği almaya önem verdi. Yahudi öğrenciler için istedikleri müfredatı koyma yetkisinin Yahudi ajansına verilmesi için İngilizleri zorladılar. Aynı zamanda, toprağın asıl sakinlerine, yani Filistinli Arapların elinden bu hakkı almakla yetinmeyip, Yahudi devletin kurulmasına Filistinlileri hazırlamak adına, onları ekonomi ve toplumsal durumlara sokma görevini üstlenen Balfour Deklarasyonu’na uygun müfredat için Eğitim Müdürlüğüne bir İngiliz atandı.

Bugün İsrail toplumunu inceleyen Yahudi eğitiminin, amaçları ile Siyonist hareketin amaçları ve İsrail toplumunun ihtiyaçları arasındaki büyük uyumluluk ve uygunluğu gözlemlenebilir. Dinsel, Tevrat, Talmud ve ırkçılık arka planlı ve Siyonizm’in saldırgan öğretilerine dayanan felsefeyi içeren Yahudi eğitimi, İsrail varlığını inşa edip onu korumanın ilk ve en önemli aracıydı.

İsrail varlığındaki eğitimi özel kılan en önemli unsur askeriyeleştirilmesidir. Öyle ki, özellikle ortaokul ve lisedeki öğrenciyi asker yapar. Böylece müfredat, eğitim sistemini tamamlayarak başakların hakkını gasp etmek için bahanelerle doldurulmuş aşırı bir nesil yetiştirmekte rolünü oynamış olur.

İsrail okullarının ordu ile bağılılığı gözden kaçmamaktadır. Bu durum, elleri Filistinlilerin kanına bulanmış ordu ve istihbarat cihazının (Şabak) emekli subayları okullardaki yönetimde veya öğretim elemanı olarak göreve atamaya kadar gelmiştir. Nitekim, İsrail Eğitim bakanlığı ordu ve istihbarat cihazının (Şabak) emekli subaylarının okullarda eğitimci olarak çalışmaları için özel projelere sponsor olmaktadır.

İsrail Okul Kitaplarında Filistinliler

Yahudiler, Filistinli Araplara, tahrif edilmiş Tevrat'i esas alan dini metinlere ve eski veya çağdaş düşünürlerinin fikirlerine dayanan küstah bir bakış yöneltmektedir. Kendi çıkarları için, Goylara karşı Tevrat metinlerini "Ben sizi özel kılan tanrım" ve "Halklar arasında benim için olun diye sizi özel kıldım" (Kutsal Kitaplar Kurumu,2009) gibi metinlere tahrif ettiler, çocuklar için okul kitaplarına da kattılar.

Gelişmekte olan nesillere, nefret ve kör öfke ile donanmış Tevrat'ın başka metinlerini aktarmaktadırlar. "Bir kente saldırmadan önce, kent halkına barış önerin. Barış önerinizi benimser, kapılarını size açarlarsa, kentte yaşayanların tümü sizin için angaryasına çalışacak, size hizmet edecekler. Ama barış önerinizi geri çevirir, sizinle savaşmak isterlerse, kenti kuşatın. Tanrınız RAB kenti elinize teslim edince, orada yaşayan bütün erkekleri kılıçtan geçirin... Kadınları, çocukları, hayvanları ve kentteki her şeyi yağmalayabilirsiniz. Ancak Tanrınız RABB'in miras olarak size vereceği bu halkların kentlerinde soluk alan hiçbir canlıyı yaşatmayacaksınız ", bu metinlerden biridir.

İsrail Eğitim Bakanlığı, (coğrafya, tarih, sivil eğitim, Yahudi inanç ve okuma) gibi beşeri bilimler kitaplarında ırkçılığa büyük bir önem verdi. Örneğin, (Siyonist eğitimin temel ve değerleri) kitabında ortaya çıkan birçok noktadan bazıları; Arap ve Filistinlileri önemsemeyen bakışı ve onları "garipler" gibi sıfatlarla nitelendirmesiydi. İsrail okul kitaplarına bakıldığında, devlet ortaokullarında Filistin adlı hiç bir şeye önem verilmediği görünür. Filistinlileri ancak toplumsal anlamıyla "diğerleri" olarak veya bazen de Japon ve Çinliler gibi başka halklardan bahsederken geçmiştir (Doktor Firer).

Yahudiler Arap ve başkalarının garipler (goyim) olduğunu iddia ediyor. Goy (garip veya Yahudi olmayan) onlar için öldürülebilir, soyulabilir ve sınır dışı edilebilir. Yahudiler, Arap ve Filistinlileri kötü gösterecek hiç bir kötü sıfat veya kavramı esirgememiştir. Çocuk ve ergenlerinin bunları öğrenip başkalarına üstün kılacak bu değerlerle büyümeleri için kitaplarında da yazılmıştır. Bunun örneklerinden biri:

“ Filistinli ata binmeyi becerir... Pozitif yönlerine karşı Yahudileri soymak için kullanıyor

Toprakta çalışan tek Araplar var, çiftçilik sadece onların işidir

Gariplerin, elleriyle vatanımı inşa etmesine izin vermeyeceğim

Arap'ın “Demirhindi” veya zehir olduğu bilinir

Araplar: yüzleri çirkin vahşi katiller

Arap: uzun boylu, geniş omuzlu, gözlerinden öfke parlayan, sert yüzlü ve bıyığı iki boynuz şeklinde olup serttir “

İsrail okul kitaplarına bakıldığında, özellikle 1967 yılında işgal edilen Filistin topraklarıyla ilgili garip şeylere rastlanır. Nitekim İsraililer, çocuklarına Filistin toprakları hakkında okul kitaplarında birçok meseleyi vurgulamaktadır. Bu meseleler çocuklarda daha sonra hakikat olarak kabul edilir.

Bu meselelerin bir kaçı;

1- Yahudilerin bu topraklarda tarihsel bir hakkı vardır. Araplar çölden gelip burayı işgal ettiler. Bunun da göstergesi ondan vazgeçip asil sahibi olan Yahudilerin karşısından kaçmaları.

2- Arapların “medeniyet, uygarlık ve sivil gelişimin düşmanı” oldukları için bu toprakları hak etmemeleri.

3- Arap ve İslami varlığın geçici olması.

4- Tarihi Filistin büyük İsrail'in toprakları olması.

5- Haritalarında yeşil ışık adlı bir şeyin olmaması.

6- Filistinli şehirleri ve Müslüman ve Arap kutsal mekânlarını geçmekten kaçınılması. Filistin üniversitelerinin onların kitaplarında hiç bir şekilde geçmemesi.

7- Batışeria'daki Siyonist yerleşim yerlerinin öne çıkarılması.

8- Batışeria'nın Yahudiye ve Samarya Bölgesi olarak adlandırılması.

İşgalin, başkalarını yok sayıp kenara itmeyi içeren bu yöntemden hedefi, çocuklarından bu düşünceleri taşıyan nesilleri yaratıp onlara bu toprakları korumaları

ve vaz geçmemeleri için özendirmektir (Ed-Dar, Ştahir Filistin'in Lo Bebet Sefrino: Okulumuzda Olmayan Filistin Bölgeleri, 2004).

Kudüs ve Kutsal Mekânlar

Kitapların ve satırların arasına kattıkları zehirlerle, İsrail müfredatını hazırlamakla sorumlu olanlar, Arap ve Müslümanların Kudüs'te ki hakkını görmezlikten gelmeye çalıştı.

Eğitim süreci anaokulu ile başladığında, okul müfredatı, sosyal bilgiler, coğrafya, tarih, sivil toplum eğitimi ve ulusal eğitim derslerinde "İsrail" toprakları ile Kudüs'te ki İsrail yerleşimleri hakkında ayrıntılar sunmaktadır.

Kutsal şehirde Arap ve Müslüman varlığının reddi ve onu saf bir Yahudi şehir olarak nitelendirmek ve bunu Yahudi mabet ve heykellerin tarihsel varlığına bağlandırmaktadırlar. Çünkü iddialarına göre, tarihin çeşitli aşamalarında mabet, saray ve heykellerinin uğradığı yıkılış ve restorelere rağmen oradaki Yahudi tarihsel varlığı hiç bir zaman kesilmemiş ve görkemliğine geri kavuşmuştur, özellikle de 1967 savaşıdan sonra "Kudüs'ü geri birleştirip onu İsrail'in ebedi başkenti" olarak ilan ettikten sonra. "Orşelîm'in İsrail başkenti olarak ilan edilmesi coğrafi merkezi konumunun değil, ondaki Yahudi tarihin varlığına atfedilir" metni bunun bir örneğidir.

İsrail eğitim müfredatının ana dayanak noktaları şunlardır;

1- Şehrin islami fethi işgal olarak, halife Ömer Bin Hattab da işgal ordusunun lideri olarak kabul etmek. "Müslüman Arapların (Filistin) işgali 632 yılında gerçekleşti. Ona (Kudüs'e) nüfuzlarını genişletip kendi damgasını vurdu... Ömer Bin Hattab işgal ordusunun lideriydi. Yönetim tamamen arapların olunca, çöp ve pisliklerle kaplı kutsal heykel yerini temizlediler. Onun yerine onların harika binasını (Kubbet-üs Sahra)'yi ve Büyük Camii'yi inşa ettiler" metni bunun bir örneğidir.

2- Mabet, kilise ve camilerin tamamı aslında ebedi Yahudi tarihinin enkaz yerlerinden olup Hristiyan ve Müslümanlar tarafından inşa edildiği iddiası. Hz. İbrahim'in satın aldığı ve Peygamber Süleyman'ın daha sonra "Murya" dağında ve başkenti olan (Orşelîm)'de mesken olarak inşa ettiği Süleyman mabedi enkazında Mescid-i Aksa inşa etmek gibi (Ed-Dar, 2014).

3- Kudüs'ün Arap sakinleri Vandal ve davetsiz misafir olarak nitelendirmek. Selahaddin Eyyubi ve el-Zahir Baybars tarafından İşgalci haçlıları kovmak Eyyubilerin ve Memluklerin yıkıcı ve Vandal eylemleri sonucunda gerçekleşmiştir. "Müslüman lider Selahaddin Eyyubi 1187 Kudüs'e el koyunca çoğu Hristiyanı kovdu.

İslami damgasını geri vurdu. Yahudiler (Orşelîm)'e geri dönmüştür... Eskiden asi köle olan Memlukler Kudüs'ü işgal etti... Kudüs'ü geri inşa etmeye önem vermediler". Bu metin bunun bir örneğidir.

4- İşgal güçleri tarafından Kudüs işgalinin nimet olduğunu iddia etmek. Nitekim bu dönemde Siyonizm'e göre kentsel ve uygar kalkınma meydana gelmiştir. İşgal, Arap döneminde uğradığı hasar ve Vandalizm'den kurtarmak için gelmiştir.

5- Kudüs'ü Yahudilerin dikkatini çeken kible ve Yahudiliğin toplandığı odak noktası olarak kabul etmek. Nitekim Hristiyanlık ve İslam ancak, Kudüs'ü merkezi ve gayesi olarak kabul eden Yahudilikten etkilenmiştir (İsrail Eğitim bakanlığı, 2016).

İrkçi Siyonist Anlatımına Teşvik

İsrail okul kitaplarını yazarlar, Filistin-İsrail çatışmasının bütün ayrıntılarıyla Siyonist anlatımını savunmayı amaçlamaktadır. Tanıttıkları şeylerin tarihi ve coğrafi gerçeklerin tahrifi olduğu kanıtlara sahip olan karşı tarafı görmezlikten gelmektedir. Bu meselelerden bir kaç örnek;

1- Filistin'de hak sahibi olma meselesi: İsrail Eğitim Bakanlığı, Yahudilerin Filistin'de hak sahibi olduğunu yaymak için Siyonist anlatımına ve bu kültürü yayıp onunla küçük nesilleri büyütmeyle ilgilenen tarihçilere başvurmuştur. Ülkenin asıl Arap sakinlerini çölden gelen ve İsrail uygarlığını yıkmaya çalışan bedevilere benzetmiştir. Ayrıca müfredatını Filistinli Araplara karşı hırsız ve barbar gibi kaba kavramlarla doldurmuştur (Fuda, 2002).

2- Mülteci meselesi: İsrail okul kitapları Filistinli mülteciler meselesini ancak kaçıp gitmek isteyen bir kitle olarak göstermektedir. Üstelik Siyonistleri onlar hakkında hiç bir suç, katliam ya da insan hakları ihlali yapmamış gibi göstermektedir (Fuda, 2002).

Siyonist anlatımını yapan aşırı Siyonist fikrinin en önemli kaynaklarından biri 1948 yılındaki İsrail varlığı ilanı ile birlikte sunulan 'İstiklal Belgesi'dir. Bu belge tamamen Siyonist proje lehine olan temellere dayanır.

- 1- Yahudilerin devlet kurmakta tarihi, yasal ve doğal hakkı,
- 2- Devletini ve kuruluşlarını ilan etmek,
- 3- Önce Yahudi halka daha sonra ülkede yaşayan herkese en son BM'ye göre, devletin yönetim esaslarını bildirmek,
- 4- Önce BM'ye daha sonra Filistin'deki Araplara en son da Yahudi halka çağrı yapmak,

5- Herhangi bir taahhütten kaçınmak ve büyüme siyasetine devam etmek adına İsrail devleti sınırlarını bildirmemek,
Bu belgenin temellerinden bir kaçıdır.

Eğitim felsefesi, bu kavramlardan etkilenecek, gelişmekte olan Siyonist nesil için hazırlandı. Yahudilerin çocuklarının eğitim felsefesi;

- Yahudiler tek ümmettir. Din, dil ve vatan sevgisi çerçevesinde tek bir hendekte olmak için Filistin topraklarında toplanmak,
- “İsrail Toprakları” bu ümmetin vatanıdır. Ona dönüp bağlanmak,
- Yahudi ümmeti, Yahudi ruh, kültür, din ve İbrani dili kapsamında geri düzenlemek. Ve bunu dünyanın neresinde olursa olsun bütün Yahudilere uygulamak,
- Yahudi tarih, vatan konumu, İbrani dili, milli edebiyat, manevi ve ahlaki geleneklerin ana kaynağı İbranice olan Tevrat olarak kabul etmek,
- Yahudi halk, Allah tarafından seçilmiş olduğunu, diğer halklardan üstün olduğunu ve diğer halklar onun hizmeti için yaratıldığını kabul etmek,
- Bütün halkı askerliğe alarak, askeri eğitimi okullara sokarak ve küçük yaşlardan itibaren çocukları Araplara düşman ve aşağılayıcı fikirlerle doldurmak üzere “Hundaa” ve “Nuhal” kuruluşlarını kurarak daimi askeri toplumu sağlamak,
- Gelişmekte olan nesillere Arapların kendileri ve “İsrail” devletini yok etmeye çalışıyormuş gibi her daim göstermek. Yeryüzünde veraset sahibi olan Yahudi halkının efsaneleriyle müfredatı doldurmak. Ayrıca, Yahudilerin çağlar boyunca diğer halklarından çektiği hakaret, zillet ve katliamları hatırlatmak (Knesset, 2016),

temellerine dayanır.

İsrail Eğitim Kitaplarından Örnekler

İsrail Müfredatında bütün düzeylerde eğitim kitapları işgalin ırkçılık terörizm ve nefret söylemlerin bulunduğu Siyonizm’in bir parçasını oluşturmaktadır.

Eğitim kitaplarında halen Yahudiler “medeniyeti getiren” olarak vasıf edilirken Araplar “ilkel” ve “gerici” olarak gösteriliyor. Örneğin; İsraili araştırmacı Doktor İli Fuda’nın İsrail eğitim kitapları hakkında hazırladığı derin ve detaylı bir çalışmada bu

kitapların Araplar hakkında “dolandırıcı”, “gerici” ve “hırsız” gibi ön yargılı düşünce oluşturmayı başardığını göstermiştir. (Fuda,2002).

İli Fuda, İsrail'in tarih kitaplarında dayandığı temelleri oluşturan 12 hikâyeyi ele almıştır. Araştırmacı, tarihin siyasete nasıl boyun eğdiğini gösteren fotoğraf, resim ve karikatürlerle sunmaktadır. Bu örnekler Araplara karşı ırkçı bakışı gösterir. 1997 yılında Hz. Muhammed S.A.V.'i çizen Tatayna Moskin adlı İsraili kızı gösterdiği fotoğrafta yazar, aslında İsrail toplumunda bunun istisnai veya marjinal bir durum olmadığını aksine “İsrail'in” yaptığı ırkçı enjeksiyonun doğal bir sonucu olduğunu göstermiştir (Fuda, 2002).

1. 4. sınıfın “Derh Hemelem” (Sözlerin yolu) kitabı;

“Öncüler (Yahudiler) topraklarını barış ve huzur içinde ekmeye geldi, fakat Arap komşuları bunu beğenmeyip topraklarından kovmaya çalıştı. Arada sırada tarlaları yakıp, inek ve koyunlarını çaldı. Üstelik grubun üyelerine zarar bile vermeye çalıştılar” (Talitman ve Rayzberg),

“Öncüler daim bir huzur içinde yaşayamadılar, çünkü komşulardan (Araplar) kötülük rüzgârları savuruyordu. Kışkırtıcıların gücü devamlı olarak güçlenmiştir. Araplar Yahudilerin canına ve mülküne kıymaya hep çalıştı” (Fuda, 2002).

2. Beteh Tekfa Yerleşim Birimi: İli Fuda'nın bir araştırması:

Araştırma, göç süresinin ardından yerleşim birimleri inşa edilmiş modellerini anlatır. İsrail eğitim kitapları buna göre “Yahudiler bu yerleşim birimini inşa etmeye başlayınca, sararmış yüzlerine konan sinekleri kovmaya bile tenezzül etmeyen Arapların oturduğu bir köy vardı yakınlarında. Arapların büyük bir kısmı kördü, birbirine tutunarak yürüyorlardı. Çocuklar ise, yalın ayaklı, hastalıktan karınları şişmiş ve yarı çıplak vücutlarının birçok yerinde çöl böceklerinin sokma izleri görünüyordu.” demektedir (Fuda, 2002).

3. (Şaham) “Yeşil Son Bahar” adında bir hikâye

Yahudi askerlerin eline düşen yaşlı bir Arap esirinden bahseden bir hikâye. Arap esirin, kendisinden istenmediği halde kasabasının sırlarını anlatan, korkak ve cılız kişiliği göze çarpıyor. Yahudi askerlerin ısrarla ellerini öpmeye çalışması ve Yahudilerin izin vermekten çekinmesi dikkat çekiyor. Hikâyenin bir kısmında Yahudi bir asker; “kendisinden ne istediye yaptığını, suyu getirdiğini, verdiği çeşitli görevleri yerine getirdiğini ve her defasında kulübesine dönen köpek gibi tekrar döndüğünü

dile getiriyor. Ve hikâyenin sonunda: Yahudi askerler bu Arap esiri mayın köpekleri ile beraber kullanıyor ardından mayın patlıyor ve askerler cesedini yakıyor.

4. Hirbe Hiz'a (Arap bir köyün takma ismi) Hikâyesi

Bu hikayede, Arapların arasında hijyen, sağlık ve bakım şartlarının neredeyse olmadığını,

Normal bir insanın bir saatliğine bile yaşayamadığı sağlık tedbirleri zengin ve büyük olanlar dâhil olmak üzere hiç bir Arap köyünde bulunmadığı, tuvaletin bulunmadığı ve Arapların ihtiyaçlarını herhangi bir yerde karşıladığını anlatır. Öyle ki, çocukları ahır veya açık alanlarda ihtiyaçlarını karşılarken büyükleri su sürahisini alıp çiftliğe gidermiş.

Duş kültürü Araplarda pek tanınmamıştır. Bazı çiftçilerin vücuduna su uzun zamandır değmemiştir. Arap bir kadın kendisine su değmeden 6 çocuk doğurduğunu yemin etmiştir. Araplarda "kirli çocuk daha sıhhatli ve daha kuvvetli olur" diye bir atasözü vardır. Araplar kıyafetlerini yıpranana, rengi solup bit ve pireyle dolana kadar giyer. Kahve yapan Arap, fincanları temizlemek için içine tükürür. (Yezhar, 1949).

5. Medeniyet Kitabı veya Arap okullarda Medeniyet Eğitimi

(Medeniyet: İsrail'de vatandaş olalım) kitabının yeni versiyonu Filistinli Araplara karşı sadece ayrımcılığın ve ırkçılığın değil, entelektüel ve ideolojik aşırılığın da arttığını göstermiştir. Bu kitap hem yurt içinde hem de yurt dışındaki Filistinlileri tamamen denklemin dışına çıkaran meseleleri ele almıştır. Bu meselelerin en önemlisi:

1. Kitap, ülkenin Yahudiliğini vurgulamaktadır. Bu da kapak fotoğrafıyla belli ediyor,
2. Kitap, İsrail varlığını, dünya haritasından onu silmeye çalışan Arap ülkelerinin kalbinde yer aldığını iddia ediyor.
3. Kitap, Arapların İsrail'e karşı İsrailileri denize atarak soykırım hazırlığı yaptığını iddia ediyor.
4. Kitap, Arapların "İsrail'e karşı tehditlerini gerçekleştirememelerinin sebebi istememeleri değil, imkanı olmamalarıdır, İsrail'in onlara hiç bir zaman imkan vermemesinin gerektiğini söyleyerek onlara karşı kışkırtıyor.
5. Kitap, öğrencileri düşmanlık ruhuyla beslemeye odaklanmıştır. Onları pusuda bekleyen düşmanın varlığını hissettiriyor ve bu nedenle her fırsatta onu şiddetle vurmasının gerektiğini anlatıyor.

6. Kitap, Arapları sosyal olarak gerici olduklarını tasvir eder onları aralarında medeniyetle alakalı hiç bir geleneğin olmadığı kavgalı aile ve kabilelere benzetmektedir.

Özet

İsrail varlığındaki okullarda uygulanan eğitim felsefesinden model ve delilleri sunduktan sonra, okuyucunun, gelişmekte olan göçmen ve yerleşimci Yahudilerin çocuklarının aklına ezbere dayalı eğitim sisteminin en ırkçı, ayrımcı ve agresif sistemlerden biri olup yalan peygamberlik ve olan üstü hallerin talimatıyla hareket ettiğinden emin olmalı. Bu yalanları Siyonistleşmiş batıdaki Avrupa hahamları ve Herzl ve Liobinskr gibi Siyonizm'in yeni düşünürleriyle birlikte sömürge liderleri yaymıştır. Fransa, Almanya ve Rusya'da ki bazı güçler bu projede rol oynasa da Britanya merkezini oluşturmuştur.

Bugün, 21. yüzyılda, 2016 yılında sunulan yeni "Medeniyet" kitabı ile bu gerici fikrin babaları siyasi kazançları elde etmek için, müfredat üzerinden Yahudi dışında herkesi kötüleyecek iddia ve yalanları yaymaya devam ediyor. Böylece, kavramların, nesilleri başkalarına nefretle değil, saygı ve açılmaya yetiştirmesini gerektiren bu çağda, çirkin ırkçılık ve alçakça bir milliyetçiliğe dayandığını göstermektedir.

Kaynakça

Knesset. (21 Haziran, 2016). Hatsamot (Meğelat Hatsamot): İstiklal (İstiklal Belgesi).

Knesset:<http://main.knesset.gov.il/About/Occasion/Pages/IndDeclaration.aspx>

İli Fuda. (2002). Hestorya Vezahron Bimariht Hihinoh: Heshsoh Harabi Yesrail Beri Sefri Helimod Lestorya Besrail, 1948-200: Milli Eğitim Bakanlığında Tarih ve Anılar: İsrail'deki Tarih Kitaplarında Arap-İsrail çatışması 1984-200. Metah: Bilgi Teknoloji Merkezi: <http://lib.cet.ac.il/pages/item.asp?item=16735>

Binah Gler Talitman, ve Rahel Rayzberg. (tarihsiz). Yehidat Seferi Hleymod: Müfredat Kısmı. Çocuk Eğitimi Kitapları: http://limud.kinbooks.co.il/page_452

Ruth Doktor Firer. (5 Aralık, 2002). Heez'nun Kefi Şlimdo Beti: Irkçılık, Kızıma Öğrettikleri Gibi. Globes Gazetesi:

<http://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=640877>

S Yezhar. (1949). Hirbe Hiz'a (Aapça Tercümesi:1981). Wikipedia:
https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%97%D7%A8%D7%91%D7%AA_%D7%97%D7%96%D7%A2%D7%94

Akiba Ed-Dar. (9 Aralık, 2004). Ştahim Filistinitin Lo Bebet Sefrino: Okulumuzda Olmayan Filistin Bölgeleri. 7th day: <http://www.7th-day.co.il/medina/shtahim.htm>

Akiba Ed-Dar. (9 Aralık, 2004). Gam Sevrin Yesrailim Lo Hafim Mehsatah: İsrail Kitapları Bile Kışkırtmadan Duramıyor. Walla: <http://news.walla.co.il/item/638051>

Kutsal Kitaplar Kurumu. (2009). Mağar Safrut Hakdoş: Kutsal Kitaplar Kurumu. Kodesh Snunit: <http://kodesh.snunit.k12.il/i/t/t0501.htm>

Natan Şaham. (tarihsiz). Sibur Huzr: Hikâyeyi Geri Sarmak. Rebooks: <https://rebooks.org.il/book.php?id=8867>

İsrail Eğitim Bakanlığı. (2016). Yuroşalim, Tohmit Rab Thomit Leby Sifer Yesodim: Kudüs, Ana Okullara Çok Alanlı Plan. Yuroşalim: Kudüs:Eğitim Bakanlığı.

Yardin Skov (9 Mayıs, 2016). Sevr Ha'zrahot Hadaş Nehsaf (Yeni Medeniyat Kitabı Açıklandı): Yuter deteh vebhut subleni (Daha Çok Dindar Daha Az Hoşgörü). Haaretz: <http://www.haaretz.co.il/news/education/1.2939066>